

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Quo ad mutuatarium, n. 43.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

pro hoc sine dubio excusarentur) sed etiam occidendi, quia hæc sunt intrinsicè mala; excusantur tamen, si inferant damnum Christianis in rebus externis, eas capiendo, vel destruendo, quia tunc sunt in extrema necessitate aliorum bonorum ad vitam tuendam: nam propterea eodem mortis metu excusatur is, qui admoveat scalas, vel humeris sustentat latronem, qui vult furari, imo & qui eundem furem adjuvat ad furandum: quilibet enim ad hæc jus habet in extrema necessitate. Et universaliter loquendo, præter extremam necessitatem, illa causa te excusabit, si concurras ad actiones indifferentes, quibus alter abutitur ad furandum, vel damnum in bonis inferendum, quæ iudicio prudentis iudicetur proportionata ad quantitatem furti, vel damni, ut ex dictis colligi potest.

n. Less. Sanch. alijque, Castrop. to. 2. tr. d. 6. p. 12. n. 10. o. Castr. l. c. n. 12. citans Molinam.

De cooperatione cum pejeraturo non jejunaturo, maleficio maleficius dissoluturo.

42. De primo ex his egi li. 3. c. 1. §. 6. de secundo, præter modo n. 53. dicta, & à n. 40. dicenda, habuisti multa li. 4. c. 5. §. 6. de tertio dictum est satis li. 2. cum de maleficio.

Cooperatio cum usurario.

Tres classes personarum hic se offerunt. Ipse mutuatarius, idest, ille, qui recipit ab usurario pecuniam mutuatam, sub onere solvendi usuras; fa-

mulum tum mutuatarij, tum usurarij. Cæteri alij non famuli, inter quos Notarius, Testes, Princeps.

Mutuatarius.

43. Quoad mutuatarium; tria quaeri possunt; primò, an ipsi liceat solvere usuras ob mutuum jam acceptum? Respondeo, licere, p quia hæc non est occasio peccandi, quæ detur usurario, cum ipse facile posset illas non recipere; sibi ergo imputet, si recipiat: nam mutuatarius excusatur solvendo, quod promisit, ne habeatur infidelis, & ne claudat sibi ostium ad habendum iterum mutuum.

p. Sanc. l. 3. in dec. c. 8. n. 20. & de Lugot. 12. de just. d. 25. sec. 11. §. 1.

44. Secundò, an absolute petere liceat ab usurario pecuniam mutuatam? Respondeo, licere, q si eo mutuo quis indigeat; tunc enim, qui sic petit, nec consulit, nec intendit eam usurarij injustitiam, quod certe esset iniquum, sed intendit utilitatem propriam, supposita malitia usurarij, quam solum permittit, non vult. At si mutuo non indigeat, sed eam pecuniam procuret, ut illicite expendat, etiam licere, probabile esse dicemus paulo post, r ex eo capite, quod petat ab usurario parato.

q. Idem ib. & communiter Castrop. Pont. Suar. alijq. allati à Dia. p. 5. tr. 7. de scandalo ref. 8. r Infra à n. 65.

45. Tertio, an petere liceat mutuum ab usurario, sic addendo. *Da mihi mutuum; nam tibi solvam tot usuras.* Respondeo, adhuc licere, s quando scitur usurarius non mutuaturus sine usuris

ris. Ratio est, quia id non est, inducere ad peccatum, sed sensus est conditionatus in hunc modum; *Da mutuuum; nam, quia non vis mutnare gratis, solvam tibi lucrum.*

¶ Mol. v. al. alijq. apud Diana l. c.

Famuli.

46. Quoad famulos mutuatarij, dico, certum esse, illos, imo & quoscumque alios ejus ministros, amicosque posse licite efficere, quod potest ipse mutuarius, quia agunt personam domini. Possunt ergo totum, quod dictum est à nu. 43. Quoad famulos vero usurarij, multa sunt communia cum non famulis.

Non famuli.

47. Quoad omnes ergo alios, placeat mihi hanc formare regulam. Si qui se tenent ex parte usurarij, & cum eo cooperantur ad commitendam usuram, peccant, & obligantur ad restitutionem, saltem secundo loco, post usurarium, dum tamen excipias eos casus, in quibus mutuuario ingrata non est cooperatio; nam tunc neque peccant contra mutuarium, nec restitutionis obligatione ligantur. Regula, & ejus ratio, clarior jam jam evadet.

¶ Ex Mo. de l. tract. de 3. Less. l. 2. c. 2. dub. 11. alij quos ipse cit. leg.

48. Etenim radix peccati & obligationis ad restituendas usuras, est involuntarium mutuarij, qui absolute loquendo, in vitus usuras solvit: quare, quando quoad eos, qui cooperantur cum usurario, mutuarius, vel

vere, & ex animo non est invitus, vel certe ijs facile illam cooperationis culpam, (si qua est) remittit, tunc iidem cooperatores (quantum est ex hoc capite injustitiae) nec peccabunt, nec onus contrahent restituendi; sed ecce difficultas: ecquando enim invitum non esse mutuarium censendum erit? Dico, id sciri posse, regula sequentis auxilio.

¶ u Colligo ex Less. ibid. Mol. alijq.

49. Quoties cooperatur quis cum usurario in re, quae grata est mutuuario, invitus hic non erit: Siquidem tunc cooperator ille nullam injuriam irrogat, quod si quam forte irroget, facile condonari à mutuuario praesumitur, quia in gratiam ipsius mutuarij totum denique negotium refunditur; unde consequenter fit, ut ille cooperator non peccet contra mutuarium, nec restitutioni sit obnoxius. Quoties vero cooperator in re ingrata cooperabitur, invitus erit mutuarius, quia tunc adest clara injuria, nec ejus injuriae remissio praesumi rationabiliter potest, & sic aderit peccatum, ac restitutionis obligatio. Exemplo res fiet clarior: Numerus pecuniam mutuam dandam ad usuram, excusaris à peccato, & à restitutione, quia id gratum est mutuuario; cum sine numeratione is non haberet mutuuum, quod ipse cupit. Contra; consultis usurario, ut non det mutuuum, nisi sub usuris, peccas, & ad restitutionem obligaris, quia id ingratum est mutuuario.

50. Hinc sive famulus, sive quicumque, si ob finem bonum, ac mutuuario utilem, consulat usurario, ut